

ПРОБЛЕМИ ПРИ АНГАЖИМЕНТИТЕ ЗА ИЗРАЗЯВАНЕ НА СИГУРНОСТ ОТНОСНО ИНТЕГРИРАНИ ОТЧЕТИ

доц. д-р Али Вейсел

*Дипломиран експерт-счетоводител, регистриран одитор
Преподавател във ВУЗФ – София*

Ключови думи:	Резюме
<p><i>Интегрирани отчети</i></p> <p><i>Ангажменти за изразяване на сигурност</i></p> <p><i>МСАИС 3000</i></p>	<p><i>В статията се изследват проблемите при ангажиментите за изразяване на сигурност относно интегрираните отчети. Представят се резултатите от изследванията в това отношение на Международния съвет за интегрирана отчетност и на Международната федерация на счетоводителите. Анализират се спорните въпроси. Обобщават се предизвикателствата пред одиторите, които извършват тези ангажменти.</i></p>

Проучванията показват, че 78% от най-големите 250 предприятия по приходи в света публикуват интегрирани отчети (или отчети с други наименования, които включват нефинансова информация за екологични и социални въпроси).¹ За 67% от тях се извършват ангажменти за изразяване на сигурност. Но интегрираната отчетност е нова рамка за отчитане, която се различава от финансовата отчетност. В нея се включват и външните ефекти, които не са обект на счетоводно отчитане, тъй като не отговарят на критериите за признаване и не могат да се оценяват надеждно. Това позволява да се придобива по-пълна представа за състоянието на предприятието, но поражда и редица проблеми при ангажиментите за изразяване на сигурност. **Целта** на настоящата статия е да се изследват тези проблеми. Тя се постига чрез анализ на дискуссионните документи, публикувани от *Международния съвет за интегрирана отчетност* и *Международната федерация на счетоводителите*.

Професионалните организации обръщат сериозно внимание на **проблемите** при извършване на ангажиментите за изразяване на сигурност. В това отношение интерес представляват следните дискуссионните документи от 2014 г. на *Международния съвет за интегрирана отчетност*:

¹ The Road Ahead. The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2017, www.kpmg.com, p. 5 [Accessed January 4, 2018].

- *Изразяване на сигурност относно интегрирани отчети: Изследване на въпросите* (Assurance on IR: an Exploration of Issues);² и
- *Изразяване на сигурност относно интегрирани отчети: Въведение в дискусиата* (Assurance on IR: an Introduction to the Discussion)³.

В тези документи е посочено, че *Международният съвет за интегрирана отчетност* не се стреми да има ключова роля в изразяването на сигурност. Това се оставя на съответните професионални организации, като се разчита главно на *Международната федерация на счетоводителите*.

Един от основните въпроси, които се разглеждат в публикациите на *Международния съвет за интегрирана отчетност*, е дали трябва да се разработва **нова методология** за ангажименти за изразяване на сигурност относно интегрирани отчети, например чрез издаване на нови стандарти, или може да се прилагат съществуващите. Има различни мнения в това отношение. Тези, които предлагат отделни стандарти, твърдят, че ще има по-голяма полза при разглеждане на специфичните въпроси. Другите са на мнение, че когато стандартите са приложими към по-голям брой ангажименти, имат по-голяма стойност. Повечето заинтересовани страни подкрепят идеята да се използват действащите стандарти на *Международната федерация на счетоводителите*, които се отнасят за ангажименти за изразяване на сигурност, различни от одити и прегледи на историческа финансова информация, като посочват, че към тях могат да се издават и ръководства относно интегрирани отчети.⁴

Други **общи въпроси**, които се коментират в посочените дискуссионни документи, са нивото на сигурност, обхвата, необходимата компетентност и професионална преценка и използване работата на други лица.

Относно **нивото на сигурност** се посочва, че най-разпространена сигурност на практика за интегрираните отчети е ограничената.⁵ По-малко се прилага разумната степен. Повдигат се въпроси и за други форми като *смесена сигурност* и *балансирано и разумно мнение* (Balanced and reasonable opinion).

Смесена сигурност означава изразяване на разумна степен на сигурност за някои обекти на интегрирания отчет и ограничена степен за други. Предлагането на такъв подход има основания, защото в интегрираните отчети има както информация, която може да се верифицира (както при финансовите отчети), така и субективни описания, достоверността на които трудно може да се установи или

---

² Assurance on IR: an Exploration of Issues. The International Integrated Reporting Council, July 2014, www.theiirc.org [Accessed January 4, 2018].

³ Assurance on IR: an Introduction to the Discussion. The International Integrated Reporting Council, December 2014, www.theiirc.org [Accessed January 4, 2018].

⁴<http://integratedreporting.org/resource/assurance/> [Accessed January 4, 2018].
<http://www.iaasb.org/projects/integrated-reporting> [Accessed January 4, 2018].

⁵ The External Assurance of Sustainability Reporting. Global Reporting Initiative, 2013, www.globalreporting.org [Accessed January 4, 2018].

да се прецени. Въпреки това обаче мнението на одитора при извършените ангажименти се отнася за целия отчет, а не за конкретни оповестявания. С избирането на смесен подход относно нивото на сигурност докладите при ангажиментите за изразяване на сигурност ще бъдат подобни на докладите за фактически констатации при договорените процедури.

Балансирано и разумно мнение се предлага от Института на дипломираните експерт-счетоводители в Шотландия (Chartered Accountants of Scotland). Тази сигурност е между разумна и ограничена степен и се изразява мнение дали отчетът е балансиран и разумен, в съответствие с познанията на одитора от извършения финансов одит. Но предложената форма не се приема от *Международната федерация на счетоводителите*. Отхвърлянето е основателно, защото ограничена и разумна степен на сигурност се основават на субективни преценки. Разумна степен на сигурност означава висока, но не абсолютна сигурност (според *Международните одиторски стандарти*), а ограничена степен на сигурност – сигурност, която е приемлива, но по-ниска от разумната степен. Ако се въведе още една сигурност – между ограничена и разумна, няма да е ясно как те се разграничават.

Обхватът при ангажиментите за изразяване на сигурност е също спорен въпрос. Докато финансовият отчет е конкретно определен от счетоводното законодателство и приложимите стандарти, интегрираният отчет няма строги изисквания. В *Международната рамка за интегрирана отчетност* е посочено, че той може да препраща към по-подробна информация като приложения и хипервръзки. Така възниква въпросът дали мнението на одитора при тези ангажименти трябва да се отнася само за отчета, или и за съответната допълнителна информация и коя информация трябва да се третира като част от отчета. Например допълнителните данни могат да се променят. Освен това е възможно в бъдеще връзката към тях да не е достъпна.

Друг обсъждан въпрос относно обхвата е да се определи дали сигурността трябва да обхваща само интегрирания отчет (като при законовия одит на финансовите отчети), процеса по съставянето на интегрирания отчет или едновременно отчета и процеса. Практика за изразяване на сигурност съвместно за резултата и процеса има в САЩ. При одита на публичните предприятия американските одитори изразяват мнение както за финансовия отчет, така и за свързания вътрешен контрол. Това се нарича интегриран одит (Integrated Audit). Тези ангажименти са ефективни, защото минимизират риска, но са скъпи (неефикасни).

Трудно може да се вземе категорична позиция по тези въпроси. Необходимо е да се търсят решения, съобразени с условията на конкретния ангажимент, включително исканията на клиента.

Компетентността и професионалната преценка имат изключително голямо значение при ангажиментите за изразяване на сигурност относно

интегрирани отчети. Това е така, защото при тези отчети предметът е измерването как организацията създава стойност в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен период, а критерият е новата *Международна рамка за интегрирана отчетност*. Рамката предлага принципно базиран подход за интегрирани отчети. Затова има голяма гъвкавост при тяхното изготвяне. Това предполага високо ниво на професионална преценка. Необходимо е одиторите, които извършват тези ангажименти, да имат знания и умения по ангажиментите за изразяване на сигурност, компетентност по предмета, съвкупност от меки умения (лидерство, комуникативност, умение за работа в екип, умение за избягване и разрешаване на конфликти и други), етика, умения в областта на индустрията, разбиране на процеса по създаване на стойност. Малко е вероятно един човек да притежава всички тези умения. Затова често се налага да се *използва работата на други лица*. Може да се използва работата на друг външен одитор, на вътрешен одитор и на друг експерт. Възможно е в някои отношения да се разчита на информацията от одитиран финансов отчет. В това отношение възникват въпроси как да се събират доказателства за оценка на работата, извършена от други лица. Тя може да се отнася за друг период и да има различно ниво на сигурност. Трябва да се регламентира и комуникацията с тях.

Други предизвикателства при ангажиментите за изразяване на сигурност относно интегрирани отчети се дължат на **принципите на интегрираната отчетност**.

Интегрираният отчет трябва да представи *стратегията* на организацията, която, както посочва д-р Бисер Райнов, е „свързана с дългосрочната перспектива на бизнеса“⁶, начина, по който се създава стойност в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен период. За да може одиторът да оцени дали се спазва този принцип, трябва в дълбочина да познава организацията и нейната среда. В това отношение трябва да се използват процедури за проверка на информация, ориентирана към бъдещето.

В интегрирания отчет трябва да има *съгласуваност между информацията*: елементите на отчета; минало, настояще и бъдеще; капиталите; финансова и нефинансова информация; количествена и качествена информация; информация на мениджмънта, информацията от съветите и външната информация; и информацията в интегрирания отчет и другите отчети. В това отношение няма достатъчно насоки. Въпрос на професионална преценка е да се установи дали има връзка.

Отчетът трябва да включва информация за естеството и качеството на *взаимоотношенията с ключовите заинтересовани лица*, включително по какъв начин организацията разбира, отчита и отговаря на техните легитимни нужди и интереси. Това също е обект на преценка.

---

⁶ Райнов, Б. Вътрешният контрол като фактор в прехода към корпоративна социална отговорност, списание ИДЕС, София, брой 6/2014 г., с. 7.

В интегрирания отчет се **оповестява съществената информация**, която има значение за способността на предприятието да създава стойност. Има обаче разлика между съществеността в *Международната рамка за интегрирана отчетност* (това, което има значение за създаването на стойност) и съществеността за финансовия отчет. Съществена позиция за финансовия отчет може да не е съществена за създаването на стойност и обратното.

Отчетът трябва да включва значима информация за разбиране на организационната стратегия, управлението и изпълнението, като се изключва несъществената информация (**сбитост**). Няма количествени измерители за този принцип. Затова се налага също да се използва професионалната преценка на одитора.

Поради изискването за **надеждност и пълнота** в интегрирания отчет трябва да се представят всички съществени въпроси, положителни и отрицателни, по балансиран начин без съществени грешки. В тази връзка трябва да се оценява вътрешният контрол и другите дейности за постигането на надеждност.

Изискването информацията в отчета да бъде **последователна** и да позволява **сравняване** с други организации също трябва да е обект на проверка от страна на одитора.

Проверка за съгласуваност между информацията, сбитост, надеждност, пълнота, последователност и сравнимост се извършва и при одита на финансови отчети, както се използва и концепцията за ниво на същественост. Затова процедурите при ангажиментите за изразяване на сигурност относно интегрираните отчети могат да бъдат аналогични. Въпреки това обаче трябва да се полагат повече усилия в тази връзка. Например по-трудно може да се установи съгласуваността между икономическа и екологична или социална информация, отколкото съгласуваността само между икономическата информация, каквато се съдържа във финансовия отчет. Допълнителни процедури трябва да се извършат относно прегледа на информация, ориентирана към бъдещето, и разбирането и отчитането нуждите на заинтересованите страни.

При ангажиментите за изразяване на сигурност относно интегрирани отчети се проверява **по-разнообразна информация**. Например в интегрирания отчет се включват следните измерители:

- количествени измерители (Quantified Measurement) – статистически данни, които могат да бъдат опростени или комплексни; трябва да се установи дали те са разумни, подходящи и точни; може да се наложи да се използват експерти;
- описания на факти (Factual Narrative) – информация, която се подкрепя от настъпили събития;
- субективни описания (Subjective Narrative) – информация, която е създадена вътрешно, мнения и преценки на ръководството.

В интегрираните отчети се включват и множество приблизителни оценки, които биват:

- количествени приблизителни оценки (Quantified Estimates), например проценти;
- качествени приблизителни оценки (Qualitative Estimates), например очаквани резултати – ръст/спад, благоприятно/неблагоприятно.

Одиторът трябва да провери дали те се основават на подходящи и разумни допускания. Това обаче е по-сложно, защото се основават на субективни преценки.

В изследванията относно ангажиментите за изразяване на сигурност относно интегрирани отчети се акцентира и върху **формата на доклада** – дали докладът трябва да включва описание на работата, присъщите ограничения, дали да се реферира към работата на друг одитор и дали трябва да бъде обобщен или подробен.

Интерес представлява становището на *Американския институт на дипломираните експерт-счетоводители* (American Institute of Certified Public Accountants) по тези въпроси. Те могат да се обобщят, както следва:⁷

- предизвикателствата, свързани с ангажиментите за изразяване на сигурност относно интегрирани отчети, са важни, но не са непреодолими;
- не е необходимо да се разработват нови стандарти, а да се прилагат съществуващите стандарти на *Международната федерация на счетоводителите*;
- трябва да се разработят подходящи вътрешни контроли, преди да се набляга на сигурността относно интегрираните отчети;
- дипломираните експерт-счетоводители, когато се занимават с област извън финансовата информация, трябва да придобият знания и опит или да ангажират специалисти с опит, които да им помогнат при предоставянето на услугата;
- услугите, които предоставят дипломираните експерт-счетоводители, се разширяват във времето и интегрираната отчетност представлява естествено развитие на корпоративната отчетност.

В резултат на направените изследвания и получените коментари по публикуваните материали *Международният съвет за интегрирана отчетност призовава*.⁸

---

⁷ <http://integratedreporting.org/resource/assurance/> [Accessed January 4, 2018].

⁸ Assurance on IR: Overview of feedback and call to action, July 2015, www.theiirc.org [Accessed January 4, 2018].

1. Лицата, натоварени с общо управление и ръководство:

- непрекъснато да подобряват вътрешните системи, за да се осигури надеждна информация в интегрираните отчети;
- да бъдат прозрачни относно състоянието на развитието на вътрешните системи и напредъка към крайната цел;
- разглеждат оповестяванията в интегрирания отчет като механизъм, на който лицата, натоварени с общо управление, разчитат, за да осигурят целостта на отчета;
- продължават да поддържат връзка с лицата, извършващи ангажименти за изразяване на сигурност и други по отношение на техните нужди;

2. Вътрешните одитори:

- да наблюдават на интегрираната отчетност в рамките на своите организации, по-специално като работят за укрепване на вътрешните системи, които са важни за надеждността и достоверността на интегрираните отчети;
- Институтът за вътрешни одитори (The Institute of Internal Auditors), който вече е публикувал редица полезни документи относно интегрираната отчетност, да продължава да подготвя членовете си за по-силната и по-важна роля на интегрираната отчетност, включително за по-голямата роля на вътрешните одитори.

3. Съветът по международни одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност на Международната федерация на счетоводителите:

- да създаде работна група, за да проучи дали трябва да има нови стандарти за ангажименти за изразяване на сигурност, или да се прилагат старите;
- да осигури в работата на работната група да се включат наред с одитори и други заинтересовани страни;
- да продължава да изследва принципите и характеристиките на ангажиментите за изразяване на сигурност и предизвикателства, свързани с тях, и да насърчава изследователската дейност и иновациите по отношение изразяването на сигурност относно интегрирани отчети.

4. Лицата, извършващи ангажименти за изразяване на сигурност, независимо дали са част от счетоводната професия, или не, да демонстрират желание да експериментират и да обмислят алтернативи, с които да адаптират своите съществуващи умения и методологии за нуждите на изразяването на сигурност относно интегрирани отчети.

5. Доставчиците на финансов капитал повече да се ангажират с интегрираната отчетност.

6. Преподавателите да участват активно в дебатите за уменията, необходими за интегрирана отчетност, и по-специално да разработват подходящи материали за обучение.

В отговор на исканията на *Международния съвет за интегрирана отчетност* през септември 2014 г. *Международната федерация на счетоводителите* създава **работна група за изследване на ангажиментите за изразяване на сигурност относно интегрирани отчети**. Тази група се нарича *Интегрирана отчетност* (Integrated Reporting).⁹

Целта на работната група е:

- проучване на нововъзникващите събития относно интегрираната отчетност и други събития в областта на външната отчетност;
- събиране на допълнителна информация относно търсенето на сигурност, обхвата на ангажимента за изразяване на сигурност и ключовите въпроси, свързани със сигурността; и
- проучване как най-ефективно *Съветът по международни одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност* може да отговори чрез международни стандарти или указания (включително публикации) и в какъв период от време.

През юли 2015 г. работната група публикува документа *Проучване на сигурността относно интегрираната отчетност и други нововъзникващи развития във външната отчетност* (Exploring Assurance on Integrated Reporting and Other Emerging Developments in External Reporting),¹⁰ за да информира заинтересованите лица относно проучването на ангажиментите за изразяване на сигурност относно интегрирани отчети.

В резултат на изследванията през август 2016 г. са публикувани следните дискуссионни документи:

- *Подкрепа за надеждността и доверието във възникващите форми на отчетност. Общ преглед на Дискуссионния доклад на Съвета по международни одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност: Подкрепа на надеждността и доверието във възникващи форми на външна отчетност – Десет ключови предизвикателства за ангажиментите за изразяване на сигурност* (Supporting Credibility and Trust in Emerging Forms of Reporting. An overview of the International Auditing and Assurance Standards Board's Discussion Paper: Supporting

---

⁹ <http://www.iaasb.org/projects/integrated-reporting> [Accessed January 4, 2018].

¹⁰ Exploring Assurance on Integrated Reporting and Other Emerging Developments in External Reporting, July 2015, <http://www.ifac.org> [Accessed January 4, 2018].

Credibility and Trust in Emerging Forms of External Reporting – Ten Key Challenges for Assurance Engagements).¹¹

- *Допълнителна информация към дискуссионния документ Подкрепа за надеждността и доверието във възникващите форми на отчетност: Десет ключови предизвикателства за ангажиментите за изразяване на сигурност* (Supplemental Information to the Discussion Paper, Supporting Credibility and Trust in Emerging Forms of External Reporting: Ten Key Challenges for Assurance Engagements).¹²

С тези документи *Съветът по международни одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност* търси отговори на следните въпроси:

- от всички респонденти – мнения относно анализа на работната група за факторите, които повишават доверието в докладите за възникващите форми на външна отчетност, включително интегрираната отчетност, и с кои организации *Съветът* трябва да продължи да поддържа връзка и да си сътрудничи;
- от съставители и мениджъри – действия, които те предприемат за повишаване на доверието в докладите на възникващите форми на външна отчетност както за вътрешна, така и за външна употреба;
- от инвеститори и регулатори – видовете професионални услуги, които според тях могат да бъдат полезни или необходими във връзка с отчетите относно възникващите форми на външна отчетност, и по-специално техните виждания за необходимостта от различни видове външни ангажименти за изразяване на сигурност;
- от разработващите стандарти и практикуващи – как могат да се прилагат действащите международни стандарти на *Съвета по международни одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност* и какво друго е необходимо, как десетте ключови предизвикателства на ангажиментите за сигурност (според този съвет) могат да бъдат разгледани и как те задоволяват търсенето от страна на потребителите чрез предоставяне на конкретни услуги.

За подготовка на материалите *Съветът* е използвал научните публикации и са извършени предварителни обсъждания със заинтересовани страни. Осъществена е връзка с *Международния съвет за интегрирана отчетност*

---

¹¹ Supporting Credibility and Trust in Emerging Forms of Reporting. An overview of the International Auditing and Assurance Standards Board's Discussion Paper: Supporting Credibility and Trust in Emerging Forms of External Reporting – Ten Key Challenges for Assurance Engagements, August 2016, <http://www.ifac.org> [Accessed January 4, 2018].

¹² Supplemental Information to the Discussion Paper, Supporting Credibility and Trust in Emerging Forms of External Reporting: Ten Key Challenges for Assurance Engagements. Integrated Reporting Working Group. Discussion Paper, August 2016, <http://www.ifac.org> [Accessed January 4, 2018].

(International Integrated Reporting Council), *Глобалната инициатива за отчетност* (Global Reporting Initiative) и *Световния бизнес съвет за устойчиво развитие* (World Business Council for Sustainable Development). Определеният срок за изпращане на становища и коментари от заинтересованите страни по поставените въпроси е до 15 декември 2016 г.

Въз основа на изследванията *Съветът по международни одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност* класифицира следните 10 ключови предизвикателства в ангажиментите за изразяване на сигурност относно интегрирани отчети и други възникващи форми на външна отчетност:¹³

1. Определянето на обхвата на ангажимента за изразяване на сигурност може да бъде сложно. При тях има много голямо разнообразие от информация, за разлика от финансовите отчети. Затова трябва да има по-голяма гъвкавост. Поради това може докладите да са по-информативни.

2. Оценяване на съответствието на критериите по последователен начин. Трудно може да се установи кои критерии са подходящи. Затова е желателно те да се предоставят на потребителите.

3. Разглеждането на съществеността на разнообразна информация е с малко указания в общите рамки, включително в *Международната рамка за интегрирана отчетност*. Затова се налагат повече субективни оценки и преценки в сравнение с финансовите отчети. Трудно може да се прецени какво е съществено, като потребителите са различни и имат различни потребности. При оценка на съществеността трябва да се има предвид по-широка и по-разнообразна перспектива за потребителя, която често се среща. Възможно е да има и нужда от допълнителни пояснения поради големия дял на описанията и ориентираната към бъдещето информация.

4. Изграждане на твърдения за информация относно предмети от различен характер е трудно. Разнообразието на информацията за предмета на ангажиментите относно интегрирани отчети в сравнение с тази, съдържаща се във финансовите отчети, прави по-трудно разработването на подходящи твърдения. Стандартите на *Международната федерация на счетоводителите* се отнасят за всякакви ангажименти. Затова не може да се описват различните твърдения за вярност.

5. Липса на зрялост в управлението и вътрешния контрол върху процесите на отчитане. Все още няма разработени системи за отчетност и вътрешен контрол по тези рамки.

---

¹³ Supporting Credibility and Trust in Emerging Forms of External Reporting: Ten Key Challenges for Assurance Engagements. Integrated Reporting Working Group. Discussion Paper, August 2016, <http://www.ifac.org> [Accessed January 4, 2018].

6. Получаване на сигурност по отношение на описателна информация. При описателната информация (фактическа или субективна) има по-голям риск относно пристрастия и от нереалистични очаквания.

7. Получаване на сигурност по отношение на ориентирана към бъдещето информация. По-трудно се оценява достоверността на информация за бъдещето.

8. Прилагане на професионален скептицизъм и професионална преценка. Изисква се преценка относно повече области. *Съветът по международни одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност*, съвместно със *Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители* (International Ethics Standards Board for Accountants) и *Съвета по международни стандарти за обучение по счетоводство* (International Accounting Education Standards Board), проучва начина, по който най-добре може да се подчертае значението на упражняването на професионален скептицизъм в одита на финансовите отчети и другите ангажименти за изразяване на сигурност и дали са необходими други действия.

9. Получаване на необходимата компетентност за изпълнение на ангажимента. Одиторите трябва да имат компетентност по ангажиментите за изразяване на сигурност и предмета.

10. Комуникиране ефективно в доклада за сигурност. Краткото мнение може да се тълкува по различен начин. Затова е необходимо да се използват по подробни доклади. Трябва да има гъвкавост относно мнението.

Според *Международната федерация на счетоводителите* съществуващите стандарти са достатъчни.¹⁴ При обосноваване на това организацията посочва, че за някои от предизвикателствата се изискват действия от други организации. Затова е рано да се разработва нов стандарт. Предвижда се в бъдеще да се издават само насоки за прилагане на стандартите при извършване на ангажиментите за изразяване на сигурност. Приложимият стандарт е *Международен стандарт за ангажимент за изразяване на сигурност (МСАИС) 3000 (преработен) Ангажименти за изразяване на сигурност, различни от одити и прегледи на историческа финансова информация*. Стандартът може да се прилага и от специалисти, които не са професионални счетоводители (финансови одитори). Необходимо е обаче да се има предвид, че той се основава на предположението, че лицето, прилагащо стандарта:¹⁵ 1) е обект на изискванията на *Етичния кодекс на професионалните счетоводители*; и 2) е член на фирма, която прилага

¹⁴ Ibid., p. 12.

¹⁵ МСАИС 3000 (преработен) Ангажименти за изразяване на сигурност, различни от одити и прегледи на историческа финансова информация (в сила за доклади за изразяване на сигурност с дата на или след 15 декември 2015 г.), параграф 1 – 8, Ръководство по Международни стандарти за контрол върху качеството, одит, преглед, други ангажименти за изразяване на сигурност и свързани по съдържание услуги, издание 2015 на International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB), публикувано от International Federation of Accountants (IFAC) през декември 2015 г. на английски език и преведено на български език от Института на дипломираните експерт-счетоводители в България през февруари 2016 г. – втора част.

Международен стандарт за контрол върху качеството I или други подобни изисквания.

През юни 2017 г. работната група публикува информация, че съгласно мнението на респондентите, които са изпратили своите коментари по публикуваните материали, трябва да се разработват насоки относно изразяването на сигурност относно възникващите форми на отчетност, включително интегрираните отчети, а не нови стандарти. Водеща роля по тези въпроси трябва да има *Съветът по международни одиторски стандарти и стандарти за изразяване на сигурност*.¹⁶

Изследваните публикации на професионалните организации позволяват да се направи **заключението**, че проблемите при извършване на ангажиментите за изразяване на сигурност относно интегрирани отчети са свързани с методологията, степента на сигурност, обхвата, формата на доклада и други. Има редица предизвикателства като свързаните с компетентността, професионалната преценка, ползване работата на експерт, вътрешния контрол и вътрешния одит и принципите на интегрираната отчетност. Тези и други аспекти са систематизирани от *Международната федерация на счетоводителите* като десет ключови предизвикателства. Според организацията на професионалните счетоводители трябва да се използват съществуващите стандарти, като в бъдеще могат да се публикуват насоки, свързани с интегрираните отчети.

Библиографска справка:

1. Вейсел, А. *Одиторски ангажименти за изразяване на сигурност относно интегрирани отчети, монография. София, АТЛ-50, 2018.*
2. Райнов, Б. *Вътрешният контрол като фактор в прехода към корпоративна социална отговорност, списание ИДЕС, София, брой 6/2014 г.*
3. *Ръководство по Международни стандарти за контрол върху качеството, одит, преглед, други ангажименти за изразяване на сигурност и свързани по съдържание услуги, издание 2015 на International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB), публикувано от International Federation of Accountants (IFAC) през декември 2015 г. на английски език и преведено на български език от Института на дипломираните експерт-счетоводители в България през февруари 2016 г. – втора част.*
4. *Assurance on IR: an Exploration of Issues. The International Integrated Reporting Council, July 2014, www.theiirc.org.*
5. *Assurance on IR: an Introduction to the Discussion. The International Integrated Reporting Council, December 2014, www.theiirc.org.*

---

¹⁶ <http://www.iaasb.org/projects/integrated-reporting> [Accessed January 4, 2018].

6. *Assurance on IR: Overview of feedback and call to action*, July 2015, www.theiirc.org.
7. *Exploring Assurance on Integrated Reporting and Other Emerging Developments in External Reporting*, July 2015, <http://www.ifac.org>.
8. <http://integratedreporting.org/resource/assurance/>.
<http://www.iaasb.org/projects/integrated-reporting>.
9. *Supplemental Information to the Discussion Paper, Supporting Credibility and Trust in Emerging Forms of External Reporting: Ten Key Challenges for Assurance Engagements. Integrated Reporting Working Group. Discussion Paper*, August 2016, <http://www.ifac.org>.
10. *Supporting Credibility and Trust in Emerging Forms of External Reporting: Ten Key Challenges for Assurance Engagements. Integrated Reporting Working Group. Discussion Paper*, August 2016, <http://www.ifac.org>.
11. *Supporting Credibility and Trust in Emerging Forms of Reporting. An overview of the International Auditing and Assurance Standards Board's Discussion Paper: Supporting Credibility and Trust in Emerging Forms of External Reporting—Ten Key Challenges for Assurance Engagements*, August 2016, <http://www.ifac.org>.
12. *The External Assurance of Sustainability Reporting. Global Reporting Initiative*, 2013, www.globalreporting.org.
13. *The Road Ahead. The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2017*, www.kpmg.com.

PROBLEMS IN ENGAGEMENTS FOR ASSURANCE ON INTEGRATED REPORTS

Assoc. Prof. Ali Veysel, PhD,
Certified Public Accountant, Registered Auditor,
Lecturer at VUZF University – Sofia

Key words:	Summary
<p><i>Integrated Reports</i></p> <p><i>Assurance Engagements</i></p> <p><i>ISAE 3000</i></p>	<p><i>The article examines the issues of assurance engagements on integrated reports. The results of the research in this regard on The International Integrated Reporting Council and the International Federation of Accountants are presented. The controversial issues are analyzed. The challenges faced by the auditors who perform these engagements are summarized.</i></p>